

වදෙැන්ම කුමක්ද? - අංක එක

Nhaka ya Chokwadi: Zvakazarurwa, Kuenzanirana kweUprofita, neArfa naOmega

Jeff Pippenger
2023-08-05

Tisati tataura nyaya yokuti chii chinonzi chokwadi, tinocherechedza kuti takatanga chidzidzo ichi nendima nhatu dzokutanga dzechitsauko chokutanga chaZvakazarurwa, uye shure kwaizvozvotikawedzera chinyorwa pamusoro paEria. Zvimwe zvezvinangwa zvezvidzidzo izvi ndezvokuratidza basa reUnited States muuprofita, kuzarura shoko roZvakazarurwa zvaJesu Kristu, kuziva basa ravaporofita sezviratidzo zvavanhu vaMwari, uye kufunga pamusoro pezvinoreshwa nokuti Jesu ndiye Arfa. Takaratidza kuti ndima nhatu dzokutanga dzaZvakazarurwa dzinobvumirana uye dzinoenderana nendima dzokupedzisira dzaZvakazarurwa, uye muzviitiko zvose izvi, pakutanga nepamagumo, Jesu anozvizivisa saArfa naOmega, mavambo namagumo, wokutanga nowokupedzisira.

Takashandisa nhaurirano pfupi pamusoro paEria muchidzidzo chechipiri kuitira kuratidza kuti ndima dzinohura dzeBhaibheri dzinobvumirana nendima dzinohura dzeTestamende Yekare neItsva dzose, uyezve kuti ndima dzinohura dzeTestamende Itsvawo dzinobvumiranawo nekutanga kana nekuguma, nenzira ipi neipi yamungada kufunga nayo Bhaibheri, kungava serakazara rose kana kuti sezvikamu zviviri zveTestamende.

ලෝක ඉතිහාසය පුරාවටම දේවත්වය තමන්ගේ දේවස්වභාවය කිරීමානුකූලව අනාවරණය කිරීමට කිරීයා කර ඇති බව පිළිබඳ අවබෝධය වර්ධනය කිරීම අපි උත්සාහ කරන තවත් කටයුතුකි. එබැවින්, ගිවිසුම් ඉතිහාසය සම්බන්ධ බයිබලීය තේමාව තුළ කාලය ඉදිරියට යන විට, දවේයන් වහන්සේ තම විවිධ නාමවල සංකේතවාදය තුළින් තම ස්වභාවය අඩියෙන් අඩියට තවත් තවත් ජීර්නාශ කළ බව අපි සටහන් කර ඇත්තමු. සර්වබලධාරී දවේයන් වහන්සේ ආබර්හම් සමඟ කතා කළසේක; එම දවේයන් වහන්සේම මෝසේ සමඟද කතා කළසේක; එහෙත් එතැන් පටන් තම නාමය යහෙරෝවා ලෙස දැනගත යුතු බව මෝසේගේ දැනුම දැන්සේක. අනතුරුව කිරීස්තුස් වහන්සේ පැමිණි කල, දානියලේගේ තුන්වන පරිච්ඡේදයේ බැබිලෝනියානු කනෙකු විසින් එම නාමයේ එක් ජීර්නාශනයක් කර තිබීම හැර, පරණ ගිවිසුමේ නොදන්නා නාමයකින් උන්වහන්සේ තමන්ව හඳුන්වා දුන්සේක. යේසුස් වහන්සේ තමන් පියාණන්ගේ ඒකජ පුත්රයා බව හඳුනා දීම පමණක් නොව, එම විශේෂිත ගිවිසුමේ ඉතිහාසය තුළ තමන්ව මනුෂ්‍ය පුත්රයා ලෙසද හඳුනා දුන්සේක. එසේම, දවේයන් වහන්සේ ආරම්භක ඇඩ්වෙන්ටිස්ට් වියාපාරය සමඟ ගිවිසුමකට ඇතුළු වූ විට, මීලරයිට් ඇඩ්වෙන්ටිස්ට්ටද නාමයක් දුන්සේක.

“මවෙන් කාලයකදී, අප අවසානයට මනෙරම් සම්පව සිටින විට, අපගේ ආවරණයෙන් ලෝකයට එතරම් සමාන විය යුතුද, එවිට මනුෂ්‍යයන් දවේයන් වහන්සේගේ නාමයෙන් හඳුන්වන ජනතාව සොයා ගැනීමට නිෂ්ඵලව බලමින්

සිවිත ලසෙ? දවේයන් වහන්සේ විසින් තෝරාගත් ජනතාව ලසෙ අපට විශේෂිත වූ ලක්ෂණ, ලෝකය දීමට ඇති යම් වාසියක් සඳහා කිසිවකු විසින් විකුණා දමනු ඇත්ද? දවේයන් වහන්සේගේ වෛච්ඡිකාව උල්ලංඝනය කරන අයගේ ඒරසාදය මහත් වටිනාකමක් ඇති දසෙක් ලසෙ සලකනු ලබනවාද? ස්වාමීන් වහන්සේ තමන්ගේ ජනතාව ලසෙ නම් කළ අය, මහත් “I AM” ට වඩා උසස් යම් බලයක් තිබෙන බව සිතනු ඇත්ද? අප සජනම-දින අඩවනේවිස්ථවුරුන් බවට අපව පත් කළ වෛච්ඡිකාවේ වනේකර හඳුන්වන කුරුණු මකා දැමීමට අප උත්සාහ කරමුද?”
Evangelism, 121.

Zina lililolewa kwa Waadventista Wasabato lililolewa na Bwana, na Dada White mara nyingi huwataja Waadventista kuwa watu wa Mungu waliopewa jina. “Waliopewa jina” humanisha kuitwa kwa jina. Mkanisa mawili pekee ambayo Dada White huyatambua kuwa watu wa Mungu waliopewa jina ni Israeli ya kale na Israeli ya kisasa.

امر رك زىوجت هى مى، مى تهت هرب غى، مى اعلاطم نىپا كى ففش اكىم باتك م ك اسى ج، اذل روط كى رازى سىل اوچ هكالى كى او ج روا، مى اتاج اى كى رىظ رپ هى فل دل لى. لى وى “م ان اىن” مو كى وى نى وى دن ب كى شى امز اى لى م وى ج مى ص ح ارب كى اى كى زارى توبن س، مى هى كى لى م م هب رپ مى اتاج الوهك لى لى رذ مى سى.

Anokunda ndichamuita shongwe mutemberi yaMwari wangu, uye haachazombobudimo zvakare; uye ndichanyora pamusoro pake zita raMwari wangu, nezita reguta raMwari wangu, iro Jerusarema idzva, rinoburuka richibva kudenga kuna Mwari wangu; uye ndichanyora pamusoro pake zita rangu idzva. Uyo une nzeve, ngaanzwe zvinoreva Mweya kumachechi. Zvakazarurwa 3:12, 13.

Ujumbe wa mwisho wa onyo ni ujumbe wa Ufunuo wa Yesu Kristo, nao ni ufunuo wa tabia Yake.

“Avo vanomirira kuuya kweChikomba vanofanira kuti kuvanhu, ‘Tarirai Mwari wenyu.’ Mwaranzi yokupedzisira yechiedza chine ngoni, shoko rokupedzisira rengoni rinofanira kupiwa kunyika, ndiko kuzarurwa kwechimiromo chaKe chorudo. Vana vaMwari vanofanira kuratidza kubwinya kwaKe. Muupenyu hwavo pachavo nomumaitiro avo vanofanira kuzivisa zvakavaitirwa nenyasha dzaMwari.” Christ’s Object Lessons, 415, 416.

Tine zvizhinji zvikuru zvokuwedzera muchinyorwa pamusoro paJesu seShoko, asi zvino tichazatora shoko rinoti “chokwadi.” Kunzwisisa “chokwadi,” uyewo shoko rokuti “chokwadi,” uyezve mavara anoshandiswa kuumba “shoko rechokwadi,” ndiko kunzwisisa chimiro chaKristu.

Naizvozvo Pirato akati kwaari, Saka uri mambo here? Jesu akapindura akati, Ndiwe unotaura kuti ndiri mambo. Ndakaberekerwa izvi, uye ndakauya munyika nokuda kwechikonzero ichi, kuti ndipupurire chokwadi. Mumwe nomumwe ari wechokwadi anonzwa inzwi rangu. Pirato akati kwaari, Chokwadi chii? Zvino wakati areva izvozvo, akabudazve akaenda kuvaJudha, akati kwavari, Handiwani mhosva maari kunyange imwe zvayo. Johane 18:37, 38.

Izwi rechiGiriki rakashandurwa richinzi “chokwadi” mundima iyi rinobva pashoko rechiHebheru, ririwo tsamba uye kunyange nhamba. Tsamba yokutanga yealfabheti yechiHebheru ndi “aleph.” Zvirokwazvo, tsamba mbiri dzokutanga dzealfabheti yechiHebheru ndi “aleph” na “beth,” uye dzinonyatsofanana zvikuru netsamba mbiri dzokutanga dzechiGiriki, idzo dzinoti alpha na beta.

Pamwe chete dzinoita mudzi weshoko rokuti “alphabet.” Saka shoko rokuti “alpha” (rinobva patsamba yechiHebheru aleph) rinoshandiswa setsamba, seshoko, senhamba, uye zvakare serimwe ramazita mazhinji aJesu.

Pilate paakavhunza mubvunzo wokuti, “Chokwadi chii?” Jesu akanga atomuudza kuti chikonzero chaAkanga “auya munyika,” uyewo kuti chikonzero chaAkanga “aberekwa” chaiva chokupupurira “chokwadi.” Akawedzera achiti “mumwe nomumwe ari wechokwadi unonzwa” inzwi Rake.

Wabarikiwa ni yeye asomaye, na wao wayasikiao maneno ya unabii huu, na kuyashika yaliyoandikwa humo; kwa maana wakati umekaribia. Ufunuo 1:3.

CHOKWADI: G225—Kufuma ku G227; chokwadi: – chechokwadi, X zvirokwazvo, chokwadi, zvirokwazvo. G227—Kufuma ku G1 (sechidimbu chinoramba) neG2990; chechokwadi (sechisiri kuvanza): – chechokwadi, zvirokwazvo, chokwadi. G1; A. Chine mavambo echiHebheru; tsamba yokutanga yearufabheti: nomufananidzo chete (kubva pakushandiswa kwacho senhamba) yokutanga. Arfa.

Jesu akati kwaari, Ndini nzira, nechokwadi, noupenyu; hakuna munhu anouya kuna Baba, asi nokwandiri. Johani 14:6.

YESU paakati, “Ini ndini ... chokwadi.” Aireva kuti iye aiva tsamba, nhamba, neshoko rinoreva tsamba arfa; uye shoko rokuti arfa, pamwe nenhamba arfa, zvose “chokwadi.” Mubhuku raDanieri, Kristu akazviratidza amene soMuvengeri anoshamisa, iro riri dudziro yeshoko rechiHebheru rinonzi “Palmoni,” iro rakashandurwa richinzi, “mutsvene wakati uyo wakataura,” muna Danieri 8.

Ipapo ne ndzi twa mukwetsimi un’we a vulavula, kutani mukwetsimi un’wana a byela mukwetsimi yoloye loyi a vulavuleke, a ku: “Ku ta va ku fika rini xivono xa gandzelo ra masiku hinkwawo ni xa ku tlula nawu loku tisaka rhumbi, xa ku nyikela vukwetsimelo ni vuthu leswaku swi kandziyeriwa ehansi hi milenge?” Kutani a ku eka mina: “Ku ta va ku fika emasikwini ya 2,300; kutani vukwetsimelo byi ta tlhela byi tengisiwa.” Daniele 8:13, 14.

Uyo “mutsvene wakati” ari pandima yegumi nenhatu ndi “Palmoni”—muverengi anoshamisa, kana muverengi wezvakananzika. Ndima mbiri idzi ndidzo panobudiswa chiporofita chemakore 2300 pamwe chete nezviporofita zviviri zvevakore 2520. Makore 2300 anobata “nzvimbo tsvene,” uye zviporofita zviviri zvevakore 2520 zvinobata “hondo,” nokuti zvose nzvimbo tsvene nehondo zvaizotsikirirwa pasi neRoma. Chiporofita chemakore 2520 chinomirira kutsikirirwa pasi kwenzvimbo tsvene yaMwari navanhu vake. Zviporofita zvitatu zvakadzama, zvakabatana, zvakavakirwa panguva, panzvimbo chaiyo muBhaibheri umo Jesu anozvizivisa seMuverengi anoshamisa wezvakananzika. Hazvisi chete kuti akasarudza ndima mbiri idzi kuti azvizivise saTenzi wenguva, asi ndima mbiri idzo dzaanozviritidza madziri dzinoratidza nguva yaaizopinda nayo musungano neIsraeri yemweya yemazuva ano, uye ndima mbiri idzodzo ndidzo zvakare hwaro nembiru yepakati yeAdventism.

“IBhayibhile eyayisithi, ngaphezu kwazo zonke ezinye, ibe yisiseko kwanangumqadi ophakathi wokholo lwe-Advent yayiyintetho ethi, ‘Kude kube ziintsuku ezingamawaka amabini anamakhulu mathathu; yandule ke ihlanjululwe ingwele.’ [Daniel 8:14.]” The Great

Controversy, 409.

Munguva yekuguma muna 1798, bhuku raDhanieri rakazarurwa, uye shoko remutumwa wekutanga rakapinda munhorondo, richiratidza kuwedzera kwezivo yechiporofita kwakaitika munguva yeboka revaMillerite, iro raiva mavambo eSeventh-day Adventism. Apo bhuku raDhanieri rakazarurirwa vaMillerite, shoko rakabva kuna Palmoni—shoko renguva—rakanzwiswa. Shoko raMwari harimbokundikani, uye nguva dzose rinobatanidza kuguma nemavambo. Naizvozvo, pakuguma kweAdventism pachava, pasina mubvunzo, nokuratidzwa kwehunhu Hwake, sezvazvakanga zvakaita munhorondo yevaMillerite. Chokwadi ichi chakavakirwa pamavambo nekuguma kweAdventism, asi chakavakirwawo pahukama hwakataurwa pakati pebhuku raDhanieri nebhuku raZvakazarurwa. Dhanieri naZvakazarurwa zvinomirira bhuku rimwe chete, uye mukumiririra ikoko, ivo zvapupu zviviri, chokutanga chiri Dhanieri uye chokupedzisira chiri Zvakazarurwa.

“Emabhuku aDanieri neZvakazarurwa chinhu chimwe chete. Rimwe chiporofita, rimwe chizaruro; rimwe ibhuku rakaiswa chisimbiso, rimwe ibhuku rakazarurwa.” Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 972.

Dhanieri na Zvakazarurwa mabhuku maviri ari bhuku rimwe chete, saizvozvo Bhaibheri riri bhuku rimwe rakakamurwa kuva Testamente Yekare neItsva, kana kuti kutanga nokuguma. MuZvakazarurwa chitsauko chegumi nerimwe, zvapupu zviviri zvinoratidzwa saMozisi naEria ndizvo Testamente Yekare neItsva.

“Mayelana nofakazi ababili umprofethi uqhubeka athi: ‘Laba yizihlahla ezimbili zomnqumo, nezinti zezibani ezimbili ezimi phambi kukaNkulunkulu womhlaba.’ ‘Izwi lakho,’ kusho umhubi, ‘liyisibani ezinyaweni zami, nokukhanya endleleni yami.’ IsAmbulo 11:4; IHubo 119:105. Ofakazi ababili bamele imiBhalo yeTestamente Elidala neleTestamente Elisha.” The Great Controversy, 267.

Danieri na Johane ni mashahidi wawili ambao wote wawili waliteswa, wote wawili walichukuliwa mateka, wote wawili walipewa mstari ule ule wa historia ya unabii wa kuandika, wote wawili wakiwawakilisha wale mia moja arobaini na nne elfu, wote wawili wakiishi katika kipindi cha baada ya kuangamizwa kwa Yerusalemu, wote wawili wakiwa alama za kifo na ufufuo (Johane kutoka katika mafuta yaliyokuwa yakichemka na Danieri kutoka katika tundu la simba).

Daniyeli anaonesa ufunuo maalumu wa tabia ya Kristo, naye afanya hivyo katika aya mbili ambazo uvuvio huzitaja kuwa “nguzo kuu na msingi” wa kanisa la Waadventista Wasabato. Aya hizo mbili zilikuwa “jiwe la kilele,” jiwe la mwisho lililowekwa katika misingi iliyowakilishwa na kazi za William Miller. Jiwe hilo la kilele lilileta pamoja nalo ufahamu wa patakatifu pa mbinguni, sheria ya Mungu, Sabato, hukumu ya uchunguzi, na malaika watatu wa Ufunuo kumi na nne. Danieli ni mwanzo wa kitabu, Yohana ni mwisho.

Ukunyora kwa Yohana kuzagaragaza ihishurirwa ry’imico ya Kristo ku iherezo ry’Abadventisime. Mu ntangiriro za Isirayeli ya none, Yihishuye nk’Umunyamibare w’igitangaza, Umuremyi w’ibintu byose birebana n’imibare; kandi ku iherezo rya Isirayeli ya none arimo Yihishura nk’Umumenyi w’indimi w’igitangaza. Ni We Muremyi wa byose birebana n’ururimi,

haba imiterere y'ururimi, amategeko y'ikibonezamvugo, amagambo, ndetse n'inyuguti z'inyuguti zose. Yaremye itumanaho rikorwa n'amagambo, rigengwa n'amategeko y'ikibonezamvugo, ryaba iryanditse cyangwa irivuzwe, ryandikwa hakoreshejwe inyuguti zari igishushanyo cye; kandi ibirenze ibyo byose—ni We Jambo. Binyuze muri iryo Jambo ahindura Abalawodikiya b'impumyi kandi batiteguye akabagira Abafiladelifeya bejejwe.

Uvachenese kubudikidza nechokwadi chenyu; shoko renyu ichokwadi. Johani 17:17.

Ijambo ryahinduwe ngo “kweza” risobanura guhindura icyera. Abo ibihumbi ijana na mirongo ine na bine bazaba bera, kandi bazaba bageze kuri iyo mimerere y'imico kubw’“ukuri,” cyangwa wakavuga uti, kubw’“ijambo” rye, kuko Yesu ari Jambo kandi ni we kuri.

Kumayambiriro kwakanga kuine Shoko, uye Shoko rakanga riri kuna Mwari, uye Shoko rakanga riri Mwari. Iye uyu akanga ari kuna Mwari pakutanga. Zvinhu zvose zvakaitwa naye; uye pasina iye hakuna chinhu chipi nechipi chakaitwa chakaitwa. Johani 1:1–3.

Zindikirani kuti ichi ndi chinthu choyamba chimene Yohane analembe mu Uthenga wake Wabwino. Ndithudi, chikuyenderana ndi chinthu choyamba cholembedwa m' buku la Genesis. Chikuwonjezera pa umboniwo, pofotokoza momveka bwino kwambiri zimene zanedwa mu Genesis 1.

Początkiem Bóg stworzył niebo i ziemię. Rodzaju 1:1.

Shoko rakashandurwa richinzi “Mwari” mundima yokutanga riri muchiuwandu, nokudaro richiratidza kubva pa “kutanga” chaipo kuti Mwari vanopfuura mumwe. “Pakutanga” muEvhangeri yaJohane, Shoko rakanga riri kuna Mwari uye rakanga riri Mwari. Uye Shoko ndiye akanga ari Musiki.

Yesu ndi Mawu, ndipo Iye anatulutsa Baibulo mwa kuphatikiza umulungu ndi umunthu—umulungu ukuimiridwa ndi Mzimu Woyera, ndipo umunthu uli mwa anthu amene analembe mawu a m' mabuku amene anayenera kutumizidwa ku mipingo. Choncho, Baibulo ndi kuphatikizana kwa umunthu ndi umulungu monga momwe zilili kwa Yesu. Baibulo, ngakhale panali kutengapo mbali kwa anthu a m' thupi ogwa, ndi lopatulika, ndipo anthu amene analilemba analinso opatulika.

Tinewo akati izwi rouporofita rakasimbisira zvikuru; ramunoita zvakana kuriteerera, sechiedza chinopenya panzvimbo ine rima, kusvikira mambakwedza obuda, nenyeredzi yamangwanani yobudira mumwoyo menyu; muchiziva izvi kutanga, kuti hakuna chiporofita chipi nechipi choRugwaro chinobva mukududzirwa kwomunhu oga. Nokuti chiporofita hachina kumbouya kare nokuda kwokuda kwomunhu; asi vanhu vatsvene vaMwari vakataura vachifambiswa noMweya Mutsvene. 2 Petro 1:19–21.

Nangauli vaprofiti vaive varume vatsvene, vakanga vachiri vanhu vakawa, nokuti vose vakatadza vakasashaiwa kubwinya kwaMwari. Kunyange zvakadaro, Bhaibheri mubatanidzwa wouMwari novanhu, uye itsvene, nokuti Shoko raMwari rakauya kuzoratidza muupenyu Hwake nomuShoko Rake rakanyorwa kuti uvanhu hwakabatanidzwa nouMwari hahutadzi. Chiri chokwadi pamusoro peBhaibheri ndichowo chokwadi pamusoro paKristu, nokuti Iye ndiye Bhaibheri.

Yesu akatora ku giti ciwe umubiri w'icaha kandi ntiyigeze akora icaha, gutyo atanga akarorero kerekana yuko ubumuntu buhujwe n'ubumana butakora icaha.

“Khandha ya Bhetlehema i nsha u bymjukut. Ha ka la buhrieh ia ‘ka jingjylliew jong ka jingriewspah jong ka jingstad bad ka jingtip jong U Blei.’ Rom 11:33. Ngi sngewphylla ha ka jingknia jong U Nongpynim haba U la bujli ia ka khet ha bneng da ka jaka bam jingbam, bad ia ka jingiatreilang bad ki angel kiba mane da ki mrad ha ka sem. Ka jingsarong briew bad ka jingshaniah ha lade ka ieng la pynrem ha ka jingdon ryngkat jong U. Hynrei kane ka long tang ka jingsdang jong ka jingpyndemrit phylla jong U. Kan jin da la long ka jingpynrit kaba jan bymjukut ia U Khun U Blei ban shim ia ka mariang briew, wat haba u Adam u dang ieng ha ka jingbymrem jong u ha Eden. Hynrei U Jisu U la pdiang ia ka jinglong briew haba la pyntlot ia ka jaitbynriew da saw hajar snem jong ka pop. Kum uwei-pa-uwei u khun jong u Adam U la pdiang ia ki jingmih na ka jingtrei jong ka hukum bah jong ka jingioh pateng. Kaei kine ki jingmih la pyni ha ka histori jong ki tymmen pyrtha jong U ha ka pyrthei. U la wan bad kum kata ka jingioh pateng ban bynta lang ia ki jingsngewsih bad ki jingpynshoi jong ngi, bad ban ai ha ngi ia ka nuksa jong ka jingim kaba khlem pop.” *The Desire of Ages*, 48.

Jesu ndiwo Shoko, uye Jesu pamwe neBhaibheri zvole zviri zviviri mubatanidzwa hwehunhu hwevanhu nehuMwari. Jesu paakaburitsa Bhaibheri mukati memazana amakore, akaisa mitemo mukati meBhaibheri kuti avo vachanzwa vanzwe. Mitemo inotonga Bhaibheri ndiyo zvakare hunhu hwochimiro chaKe.

“Mu Bhuku ra Zvakazarurwa mabhuku ose eBhaibheri anosangana ndokugumira. Pano pane chinopedzisa bhuku raDanieri.” *Mabasa avaApostora*, 585.

Inzwi rokuti “complement” rinoreva kuunza chinhu pakukwana. Uchapupu hwaDanieri hunoperera muna Zvakazarurwa, zvichiita kuti uchapupu hwaDanieri huve mavambo uye Zvakazarurwa zvive magumo. Mavambo eZvakazarurwa anodzokororwa pamagumo eZvakazarurwa, uye mundima yokutanga yaDanieri chitsauko chokutanga mune hondo pakati paIsraeri chaiyo neBhabhironi chaiyo umo Bhabhironi rinokunda; asi pakupera kwenhoroondo yenguva yokuedzwa muna Danieri 11:45, 12:1, Bhabhironi romweya riri muhondo naIsraeri romweya, uye pakupedzisira, Bhabhironi rinokundwa uye Israeri inokunda. Sezvazvakaitika kuna Johani muna Zvakazarurwa, mavambo ouchapupu hwaDanieri anowirirana nemagumo ouchapupu hwake. Naizvozvo, chokwadi chii?

Siddhāntaya yana vacanaya viśvāsikayin piriśaka tamaṭa niwaradi yayi avabōdha karana dē handunvanneya. Ehi aramuna hō prayōjanaya Baibalayata hō Kriśtiyānitvayata pamanak simā novē. Kiyānu labana Kriśtiyānitvaya tulin, satya siddhāntavalata vada bōhō boru “siddhānta” atæyi kiyā hitanna puluvan; mandātmika Bābilōnaya vana pāpāsampradāyaya siyalu apirisidu hā pilikul sahadata kurullange kuḍuvak vana athara, ema kurullō naraka yayi nirūpayi karanu labannēya, eya sampradāyāyin visin boru siddhānta magin—nītiya avahās karā ætæyi kiyā—pavatvāgena, vasā dæmīmen yutuva. Namut satya siddhāntaya æta.

“Pfungwa dzevaBheriya hadzina kudzikiswa nerusaruro. Vaive vakagadzirira kuongorora chokwadi chedzidziso dzaiparidzwa nevaapostora. Vakadzidza Bhaibheri, kwete nokuda kwekuda kuziva chete, asi kuti vadzidze zvakanga zvanyorwa pamusoro paMesia akanga

avimbiswa. Zuva nezuva vakatsvakurudza zvinyorwa zvakafuridzirwa, uye sezvavaizanza Rugwaro neRugwaro, vatumwa vokudenga vaiva parutivi pavo, vachivhenekera pfungwa dzavo nokusimbisa mwoyo yavo.

“Popote pale kweli za injili zinapotangazwa, wale wanaotamani kwa uaminifu kutenda yaliyo mema huongozwa katika uchunguzi wa Maandiko kwa bidii. Ikiwa, katika matukio ya mwisho ya historia ya dunia hii, wale ambao kwao kweli za kujaribu zinatangazwa wangufuata mfano wa Waberea, wakiyachunguza Maandiko kila siku, na kuyalinganisha na neno la Mungu ujumbe ulioletwa kwao, leo hii kungekuwa na idadi kubwa ya watu waaminifu kwa maagizo ya sheria ya Mungu, mahali ambapo sasa wako wachache kwa kulinganisha. Lakini kweli zisizopendwa za Biblia zinapowasilishwa, wengi hukataa kufanya uchunguzi huu. Ingawa hawawezi kukanusha mafundisho yaliyo wazi ya Maandiko, hata hivyo huonyesha kusita kwa hali ya juu kuyachunguza uthibitisho wanaopewa. Wengine hudhani kwamba hata kama mafundisho haya ni ya kweli kweli, haijalishi sana kama wayakubali au la mwanga huo mpya, nao hushikamana na hadithi za kupendeza ambazo adui huzitumia kuzipoteza nafsi. Hivyo akili zao hupofushwa kwa kosa, nao hutenganishwa na mbingu.”

“Wose wabamunyingwa ukuhambelana nokukhanya abakunikwe khona. INkosi ithumela amanxusa ayo anomyalezo wensindiso, kuthi labo abawuzwayo ibabeke icala ngendlela abaphatha ngayo amazwi ezinceku zayo. Labo abafuna iqiniso ngobuqotho bayakwenza uphenyo olunonophelo, ekukhanyeni kweZwi likaNkulunkulu, ngezimfundiso ezethulwa kubo.” Acts of the Apostles, 231, 232.

Kuna “mafundisho” ambayo ni “kweli za injili,” nayo yanapaswa kuchunguzwa. Baadhi yake, (ikiwa si yote,) ni “kweli za majaribio.” Sabato ni kweli ya majaribio iliyo rahisi kueleweka. Kuna mafundisho ya kweli na ya uongo. Baadhi ya mafundisho ya kweli huleta jaribu kwa wale wanaoyasikia. Pia kuna aina ya kweli iliyokusudiwa kwa kipindi fulani cha wakati. Kweli hizi huitwa “kweli ya wakati huu.”

“Mwarimo amazwiso mazhinji anokosha ari muShoko raMwari, asi icho boka rinoda zvino i‘chokwadi chiripo panguva ino.’ Ndakaona njodzi iri mukuti vatumwa vatsauke kubva pamisoro inokosha yechokwadi chiripo panguva ino, vachinamatira pazvidzidzo zvisina kurongwa kubatanidza boka nokuitsvenesa mweya. Satani pano achatora mukana wose unobvira kuti akuvadze basa.”

“නමුත් යුද්ධස්ථානය, දින 2300 සමඟ සමිඛන්ධව, දවේයන්වහන්සේගේ ආඥා සහ යේසුස්වහන්සේගේ ඇදහිල්ල යන මවෙන් විෂයයන්, අතීත ඇඩ්වෙන්ට් චලනය පැහැදිලි කිරීමටත්, අපගේ වර්තමාන ස්ථානය ක්‍රමක්දැයි පෙන්වා දීමටත්, සැක කරන්නන්ගේ ඇදහිල්ල ස්ථාපිත කිරීමටත්, මහිමාන්විත අනාගතයට නියතභාවය දීමටත් සමීපරේණයනේම සුදුසුය. මේවාම දැනගත් වඩාත් රැඳී කතා කළ යුතු ඒර්ධාන විෂයයන් බව මම නිතර දැක ඇත්තමේ.” Early Writings, 63.

Vaadventisti vanowanzoshandisa ndima iyi kuti vadzivise zvarinotaura chaizvo. Vanopikisa vachiti zvole zvinofanira kusimbiswa mumashoko edu e“chokwadi chiripo” inzvimbo tsvene, mazuva 2300, mirayiro, nokutenda kwaJesu. Vanotaura izvi kuti vadzivise izvo zvinotsanangurwa pamusoro pezvidzidzo izvi zvina.

Chinangwa cheidzi nhokwadi huru ina ndechokuti “dzakayereswa zvakakwana kuti dzitsanangure kufamba kweAdventi kwakapfuura uye kuratidze zvatakamira pazviri zvino, kusimbisa kutenda kwavanokahadzika, uye kupa chokwadi pamusoro peramangwana rinobwinya.” Idzi dzidziso ina dzechokwadi chiripo dzakarongerwa kuratidza kuti kutanga kweAdventismu (kufamba kweAdventi kwakapfuura) kunofananidzira kuguma kweAdventismu (chinzvimbo chedu chiripo zvino). Idzo dzidziso ina dzokutanga “dzakayereswa zvakakwana” kutsanangura musimboti wokuti kuguma kunofananidzirwa nokutanga. Maererano nendima iyi yokufemerwa, ichi ndicho “chokwadi chiripo” icho “boka rinoda zvino.”

VaIsraeri vekare ndiyo kutanga kwaIsraeri, uye Israeri yemazuva ano ndiyo magumo. Israeri yekare chaiyo yaimiririra nenzira yokufananidzira vanhu veSeventh-day Adventist kubva panguva yokuguma muna 1798, kusvikira pamutemo weSvondo. Kristu asati auya kekutanga, “chokwadi chiripo” chakanga chisingaonekwi neVaJudha, nokuti vakanga vari mapofu (veRaodhikia) nokuda kwokuvimba kwavo netsika namagariro avakagamuchira.

“Tinoda kunzwisisa nguva yatiri kurarama mairi. Hatimboinyatsonzwisisi. Hatimboibatiki zvizere. Mwoyo wangu unodendera mukati mangu kana ndichifunga kuti tine muvengi wakadini wokurwisana naye, uye kuti hatina kugadzirira zvakana sei kusangana naye. Miedzo yavana vaIsraeri, nemafungiro avo nguva pfupi Kristu asati auya kokutanga, yakaratidzwa pamberi pangu kakawanda, kuti zvive mufananidzo unoratidza chimiro chevanhu vaMwari muchiitiko chavo pamberi pokuuya kwechipiri kwaKristu—kutane muvengi akatsvaka mukana wose wokutora kutonga kwepfungwa dzavaJudha, uye nhasi ari kutsvaka kupofumadza pfungwa dzavaranda vaMwari, kuti varege kugona kuona chokwadi chinokosha.” Selected Messages, bhuku 2, 406.

Zvichienderana nechirevo chedu chinotevera, vaJudha vakanga varasikirwa nokuona “chokwadi chokutanga chaMwari,” uye chokwadi ichocho chokutanga kuvaJudha chaiva nhorooondo yokusunungurwa kubva muEgipita. Nhorooondo yokusunungurwa ikoko ndiyo yakanga iri chokwadi chavo chokutanga; ndicho chokwadi chavakarayirwa kudzidzisa vana vavo muzvizvarwa zvavo zvose. Vakakundikana, sezvakaitawo Adventism. Kuti aise chokwadi pamberi pavaJudha vakanga vapofumadzwa, Jesu akaisa chokwadi mukati mehurongwa.

“Munguva yo Muponesi, vaJudha vakanga vafukidza kwazvo mabwe anokosha echokwadi nemarara etsika nengano, zvokuti zvakanga zvisingabviri kusiyana chechokwadi nechenhema. Muponesi akauya kuzobvisa marara okutenda mashura nezvikanganiso zvakanga zvachengetedzwa kwenguva refu, uye kuisa mabwe anokosha eshoko raMwari mugadziriro yechokwadi. Ko Muponesi angaizoitei dai aizouya kwatiri zvino sezvaakauya kuvaJudha? Aizofanira kuita basa rakafanana rokubvisa marara etsika nemhemberero. VaJudha vakavhiringidzwa zvikuru paakaita basa iri. Vakanga varasikirwa nokuona chokwadi chokutanga chaMwari, asi Kristu akachidzosa kuti chionekwe zvakare. Ndiro basa redu kusunungura chokwadi chinokosha chaMwari kubva mukutenda mashura nomukukanganisa.”

“වමන්කාරවන් සන්යයන් දාය්යයන් බැහැරව වළලා දමා ඇත; තවද දුෂ්ය සහ අන්ධශ්රද්ධාව නිසා ඒවායේ දීප්තිය හා ආකර්ෂණය මැකී ගොස් ඇත. යේසුස් දෙවියන්වහන්සේගේ ආලෝකය හමු කිරීම, සහ සන්යයන් සුන්දර ජීවිතය

එහි සමීපීය දේවීය මහත්මභාවය සමඟ ඒරකාශ කරයි. අවංක අයගේ සිත් අනිශය ඒරභංසාවනේ පිරවේ. සත්වයගේ මැණික් කැඳවාගනෙ එවා ඔවුන්ගේ අවබෝධයට ඒරදේශනය කළ නැතැන්වහන්සේ වනෙ, ඔවුන්ගේ හදවත් ශුද්ධ සනෙහෙසින් ආකර්ෂණය වේ.”

“Wayuda waliielewa sehemu fulani ya kweli, nao wakafundisha sehemu fulani ya neno la Mungu; lakini hawakufahamu upana unaofika mbali wa sheria ya Mungu. Kristo aliondoa kabisa takataka za mapokeo, na akadhihirisha kiini halisi na moyo wa makusudi ya Mungu. Alipofanya hivyo, wakaghadhibika kupita kiasi kisichodhibitika. Wakaeneza taarifa za uongo kutoka mji mmoja hadi mwingine kwamba Kristo alikuwa akiibomoa kazi ya Mungu. Lakini wakati Yesu alipoyaondoa maumbo ya kale, alizisimamisha tena kweli za kale, akiziweka katika mfumo wa kweli. Alizilinganisha na kuziunganisha pamoja, akiufanya mfumo wa kweli kuwa mkamilifu na wenye uwiano. Hii ndiyo kazi ambayo Mwokozi wetu aliifanya; na sasa tufanye nini? Je, hatutafanya kazi kwa upatano na Kristo? Je, tutatawaliwa na maneno ya kusikia? Je, tutaruhusu mawazo yetu wenyewe kutuficha nuru ya Mungu? Inatupasa kusoma kwa makini, kusikia kwa ufahamu, na kuwafundisha wengine pia mambo tuliyojifunza. Yatupasa kuwa daima na njaa ya mkate wa uzima, daima tukitafuta maji yaliyo hai na theluji ya Lebanoni, ili tupate kuwaongoza watu kwenye maji yaliyo hai, yenye kuburudisha, ya Chemchemi ya kweli.” Review and Herald, June 4, 1889.

Pakuuya kwake kokutanga, Jesu “akamisazve zvokwadi dzekare, achidziisa muchimiro chehurongwa hwezvokwadi. Akadzifananidza uye akadzibatanidza pamwe chete, achiita hurongwa hwezvokwadi hwakakwana uye hwakarongeka zvakaenzana.” Jesu akashandisa nhoroono yokutanga yeIsraeri yekare kuti amisazve zvokwadi dzekare, uye akazviita nokufananidza zvokwadi idzodzo (maererano nenyaya) uye nokudzibatanidza pamwe chete (zvakaananana, mutsara pamusoro pomutsara). Akazviita nechinangwa chokusunungura vaJudha patsika nemagariro avo uye patsika dzekutapuriranwa dzakanga dzavapofumadza. Nhoroono iyoyo yakanga iri nhoroono yokupedzisira yaIsraeri chaiyo.

Uadventisti buphindzaphindza umlando wekuphela kwa-Israyeli wasendvulo, futsi luhlaka lokufaka kulo liciniso kuze kususwe buphumphutse beLaodisiya besiko nemikhuba luyafezeka nyalo njengalapho Khristu asebentisana nemaJuda. “Emaciniso lamadzala” kumele afakwe “eluhlakeni” lweliciniso, kuze kuhlanganiswe imitfombolusito yesiprofetho naleminyey imitfombolusito yesiprofetho, “umugca etikwemugca” ngekufanana, ngenhloso yekutsi mhlawumbe kukhululwe umLaodisiya ebuphumphutseni bakhe. Khristu usibonelo setfu, kuko konkhe.

Muna zvokwadi muBhaibheri dzinozivikanwa sedzidziso, uye “kune zvokwadi zhinji dzinoshamisa,” asiwo kune “chokwadi chiripo zvino” icho chiri “muedzo kuvanhu ve” “chizvarwa” chiri kurarama panguva inozarurwa chokwadi ichocho. Muchiporofita izvi zvinoitika muchizvarwa chechina cheAdventism, uye “chokwadi chiripo zvino” “chinova muedzo kuchizvarwa chino” hachina kuva muedzo kuzvizvarwa zvokutanga zveAdventism.

“Mu Magwaro mune zvimwe zvinhu zvinonetsa kunzwisiswa, uye izvo, maererano nemashoko aPetro, vasingadzidzi navasina kutsiga vanozvitsaukiridza kuti vaparadzwe nazvo. Muupenyu

huno, tingasagona kutsanangura zvinorehwa nechikamu chiri chose cheRugwaro; asi hapana pfungwa dzinokosha dzechokwadi cheupenyu nechiiito dzichafukidzwa nechakavanzika. Kana nguva yasvika, mukutungamirira kwaMwari, yokuti nyika iedzwe pamusoro pechokwadi chenguva iyoyo, pfungwa dzavanhu dzichakurudzirwa noMweya Wake kutsvaka Magwaro, kunyange nokutsanya uye nomunyengetero, kusvikira batanidzo imwe neimwe yatsvakurudzwa ikabatanidzwa kuita ngetani yakakwana. Chokwadi chiri chose chine chekuita pakarepo neruponeso rwemweya chichaitwa chakajeka kwazvo zvokuti hapana anofanira kukanganisa kana kufamba murima.”

“Sezvatakatevera ketani yemashoko ouprofita, chokwadi chakazarurwa chenguva yedu chakaonekwa nokutsanangurwa zvakajeka. Tine mutoro pamusoro pemikomborero yatinofarira uye pamusoro pechiedza chinovhenekera nzira yedu. Avo vakararama muzvizvarwa zvapakfuura vaiva nomutoro pamusoro pechiedza chavaibvumidzwa kupenyekerwa nacho. Pfungwa dzavo dzakaedzwa pamusoro pezvikanu zvakasiyana zveMagwaro izvo zvakavaedza. Asi havana kunzwisisa zvokwadi dzatinonzwisisa isu. Vakanga vasina mutoro pamusoro pechiedza chavaisina. Vaiva neBhaibheri, sezvatinaro isu; asi nguva yokufumurwa kwechokwadi chakakosha chine chekuita nezviitiko zvokupedzisira zvenhorondo yenyika ino iri munguva yezvizvarwa zvokupedzisira zvichararama panyika.

“Zvakokwadi zvakakosha zvakagadzirirwa kuenderana nemamiriro ezvizvarwa sezvazvakavapo. Chokwadi chiripo zvino, icho chiri muedzo kuvanhu vezera rino, hachina kuva muedzo kuvanhu vezvizvarwa zvekare zvikuru. Dai chiedza chiri kutivhenekera zvino pamusoro peSabata yomurayiro wechina chakanga chakapiwa kuzvizvarwa zvekare, Mwari angadai akavabata vane mhosva pamusoro pechiedza ichocho.” Testimonies, vhoriyamu rechipiri, 692, 693.

Kuna wale ambao huenda wakataka kukana kwamba katika historia ya Uadventista kuna vizazi vinne; ningewaelekeza kwenye Meza za Habakuki. Njia iliyo rahisi sana ya kuelewa ukweli huu ni kwamba jina Laodikia linamaanisha watu waliohukumiwa. Mwanzo wa Uadventista ulitangaza kufunguliwa kwa hukumu, na mwisho wa Uadventista unatangaza kufungwa kwa hukumu. Kufungwa kwa hukumu kunatukia katika kizazi cha tatu na cha nne.

Usazviitira mufananidzo wakavezwa, kana chimwe chifananidzo chechinhu chipi nechipi chiri kudenga kumusoro, kana chiri panyika pasi, kana chiri mumvura iri pasi penyika; usazvikotamisa kwazviri, kana kuzvishumira; nokuti ini Jehovha Mwari wako ndiri Mwari ane godo, ndichiranga vana nokuda kwezvakaipa zvamadzibaba kusvikira kuchizvarwa chechitatu nechechina chevaya vanondivenga; uye ndichiitira nyasha kuzviuru zhevaya vanondida, vanochengeta mirairo yangu. Eksodho 20:4-6.

Pakupera kwekutonga, chizvarwa chokupedzisira cheAdventism yeLaodikia (vanhu vakatongwa) chichatongwa uye chicharutsirwa kunze kwemuromo waIshe, sezvakaitika kuna Israeri wekare pakuparadzwa kweJerusarema. Dzidziso dzeBhaibheri ichokwadi, uyezve kune chokwadi chinoedza, uyezve kune chokwadi chiripo. Chokwadi chiripo chinogara chiri chokwadi chinoedza, asi chinonyatsoratidza chokwadi chinoedza chakagadzirirwa zvikuru chizvarwa chiri kurarama panguva iyoyo. Asi chokwadi chaicho ndechokuti, zvinonyanya kuitika ndezvekuti chokwadi chipi

nechipi chinobva muShoko raMwari chatinosarudza kuramba, chinobva chava chokwadi chinoedza icho chatangotadza.

Yesu ndi Mawu a Mulungu, ndipo Iye ndiye choonadi. Anauza Pilato kuti chifukwa chimene “anabwera” “m’dziko lapansi” chinali “kuchitira umboni choonadi,” ndiponso kuti aliyense amene anamva mawu Ake, “ndi wa choonadi.” Mawu akuti “choonadi” amene Pilato ndi Yesu analankhula amachokera ku liwu la Chiheberi limene limamasuliridwa kuti “choonadi” ndipo limapezeka ka zana limodzi ndi makumi awiri ndi kasanu ndi kawiri m’Chipangano Chakale. Liwu limenelo la Chiheberi (H571) limamasuliridwa m’Chingelezi m’njira zosiyanasiyana, koma m’Chipangano Chakale limamasuliridwa ka makumi asanu ndi awiri ndi awiri kuti “choonadi.” Ndi limodzi mwa mawu amene ali ndi mphamvu yozama kwambiri, pa magawo ambiri.

Izwi rakashandurwa richinzi “chokwadi” muTestamende Yekare rinoumbwa nemavara matatu echiHebheru, uye mumavara echiHebheru, vara rimwe nerimwe rine dudziro yaro pacharo; saka izwi rinoumbwa kubva mumavara acho rinosanganisa zvinorehwa nevara rimwe nerimwe kuti ribudise chirevo chakazara chezwi racho. Izwi rokuti “chokwadi” rinoumbwa nemavara matatu echiHebheru: vara rokutanga realfabheti yechiHebheru, vara riri pakati, uye vara rokupedzisira realfabheti yechiHebheru. “Chokwadi” muTestamende Yekare chinomiririrwa nevara rokutanga nerokupedzisira realfabheti, paine vara riri pakati!

Iyi ndiyo tsananguro yemutemo weBhaibheri unonzi “rule of first mention.” Nguva yokutanga panounzwa chidzidzo ndiyo inonyanya kukosha pakurehwa kweshoko, iro riri mbeu, uye rine DNA yose inodikanwa kuti ibereke nyaya yose yakazara. Chirevo chechipiri chinonyanya kukosha mu“rule of first mention” ndicho chirevo chokupedzisira, nokuti ipapo ndipo panosungirirwa pamwe chete nyaya dzose dzinomuka pakati pokutanga nokuguma. “MuRevelation mabhuku ose eBhaibheri anosangana uye anogumira,” uye Revelation ndiro bhuku rokupedzisira reBhaibheri.

Izwi rechiHebheru rinoreva kuti “chokwadi” ratiri kufunga rinotanga netsamba “Aleph,” tsamba yegumi nenhatu ndi “Mem,” uye tsamba yechimakumi maviri nembiri, inova yekupedzisira, ndi “Tav.” Zvirokwazvo, pane misiyano yakati kuti muzvirevo zvetsamba idzi zvichienderana nenyanzvi yemutauro yaunobvunza kuti ipe dudziro, asi zvirevo zvadzo zvakajairika zvinopa ruzivo rwakakosha zvikuru.

Ⲁ (Aleph): Tsamba yokutanga yearufabheti yechiHebheru, uye inowanzobatanidzwa neumwechete, ichimiririra Uhumwari nezvisingaperi, ichifananidzira kubatana kuri pakati paMwari nezvisikwa.

Ⲙ (Mem): Herufi ya kumi na tatu ya alfabeti ya Kiebrania, na mara nyingi huhusianishwa na maji.

Ⲑ (Tav): Tsamba yekupedzisira yearufabheti yechiHebheru, uye inotakura zvarinoreva zvekuti “mucherechedzo” kana “chiratidzo.” Inowanzobatanidzwa nepfungwa yokupedzwa kana kuti “chisimbiso” chechisiko. MuHebheru yekare, tsamba Tav yakanga ine chimiro chemuchinjikwa.

Shoko rechiHebheru rakashandurwa richinzi “chokwadi” ratiri kufungisisa rine mavara matatu, ayo pamwe chete anomiririra vhangeri risingaperi. Sei? Izvi zvinoonekwa zviri nyore kana uchinzwisisa kuti mashoko evapfumbamwe vatatu ndiwo vhangeri risingaperi. Zvinozivikanwa nokuti dudziro dzemavara matatu aya dzinomiririra shoko revatumwa vatatu.

Mulumbe wa kutanga wa mu Kusokolola 14 amanyiska makani mabotu ga muyirayira, ndipo pamasinda wakuphalira charu chose kuti “wopeni Chiuta” na kumuchindika kwizira mu kumusopa Mlengi. Mazgu ghakulongosora (Aleph), kalata yakwamba pa zitala zitala izo, ni agha: “Chiuta Wauzimu, wa Muyirayira, ndipo, pakuti ni Mlengi wa wanthu, ni Chiuta uyo wanthu wakwenera kumuwopa mwaulemu na kumusopa.”

Aleph imela Mharidzo yengirozi yokutanga.

Ujumbe wa malaika wa pili huwaita watu watoke Babeli, huonyesha wakati ambapo Roho Mtakatifu anamwagwa, na hubainisha uasi wa Babeli. Ufafanuzi wa (Mem) unahusishwa na maji, (ishara ya kumwagwa kwa Roho), na ni herufi ya kumi na tatu ya alfabeti, idadi ya kumi na tatu ikiwa ishara ya uasi, hivyo kuibainisha Babeli. Mem inawakilisha ujumbe wa malaika wa pili.

Munyalelo wa chitatu ukuchenjeza anthu za kulandira chilembo cha chilombo, uku kusiyanyitsa magulu awiri a opembedza ndi mkwiyo wa Mulungu. Tanthauzo la (Tav) nlakuti limaimira “chizindikiro,” (chizindikiro cha chilombo); limaimiranso chisindikizo cha chilengedwe (chisindikizo cha Mulungu). Kalatayo yokha ili ndi mawonekedwe a mtanda. Tav imaimira uthenga wa mngelo wachitatu.

“Chisimbiso chaMwari mupenyu, chinóiswa pahuma dzavanhu vake, chii? Chiratidzo icho ngirozi dzinogona kuverenga, asi kwete meso avanhu; nokuti mutumwa anoparadza anofanira kuona chiratidzo ichi chorudzikinuro. Pfungwa inonzwisisa yakaona chiratidzo chomuchinjikwa weKarivhari muvanakomana navanasikana vakagamuchirwa vaShe. Chivi chokudarika murayiro waMwari chinobviswa. Vakapfeka nguo yomuchato, uye vanoteerera uye vakatendeka kumirairo yose yaMwari.”

“Ishe haizopembedzi avo vanoziva chokwadi kana vasingateereri mirairo Yake neshoko nemabasa.” Maranatha, 243.

Izwi lesiHebheru elihunyushwa ngokuthi “iqiniso” lakhiwe ngezinhlamvu ezintathu, ngayinye yazo inencazelo yayo uqobo. Lezo zincazelo ezintathu ziyizincazelo futhi zemiyalezo yezingelosi ezintathu. Futhi ziyizincazelo zomlayezo wengelosi yokuqala, ngokuba umlayezo wengelosi yokuqala wawungumlayezo ekuqaleni kobu-Adventisti, kanti umlayezo wengelosi yesithathu ungumlayezo ekupheleni kobu-Adventisti. Ngenxa yokuthi uJesu ubonisa ukuphela ngesiqalo, ingelosi yokuqala iphethe zonke izimpawu zendlela ezingokwesiprofetho zomlayezo wengelosi yesithathu. Ngokwenza kanjalo, incazelo yezinhlamvu ezintathu zesiHebheru iba yizimpawu, hhayi zomlayezo wengelosi yesithathu kuphela, kodwa futhi nezimpawu zomlayezo wengelosi yokuqala.

Johane mu Chivumbulutso akauzwa kuti anyore zvinhu zvakanga zviripo panguva iyoyo, uye pakuita kudaro aizenge panguva imwe chete achinyorawo zvinhu zvaizovapo munguva yaizouya. Akanyora mavambo kuti aratidze magumo. Zvisina mubvunzo, vaSeventh-day Adventists vakauzwa kuti vadzidze nokuzivisa shoko revaMillerite, iro riri shoko remutumwa wokutanga. Pakudzidza nokuzivisa zokwadi idzodzo nenhoroo ndo iyoyo, tinenge tichizivisa shoko remutumwa wechitatu uye tichidzokorora nhoroo ndo yomutumwa wokutanga.

“ღმერთი არ გვაძლევს ახალ უწყებას. ჩვენ უნდა ვქადაგებდეთ იმ უწყებას, რომელმაც 1843 და 1844 წლებში სხვა ეკლესიებიდან გამოგვიყვანა.” Review and Herald, January 19, 1905.

“Mharidzo dzose dzakapihwa kubva muna 1840–1844 dzinofanira kuitwa dzine simba zvino, nokuti kune vanhu vazhinji vakarasikirwa nekwavanomira. Mharidzo idzi dzinofanira kuenda kumachechi ose.” Manuscript Releases, volume 21, 437.

“Ukuri twakiriye mu 1841, ’42, ’43, na ’44 bugomba noneho kwigwa no gutangazwa.” Manuscript Releases, volume 15, 371.

“Yambiro yasvika: Hapana chinhu chinofanira kubvumidzwa kupinda chingakanganisa hwaro hwerutendo hwatanga tichivakira pairi kubva panguva yakauya shoko muna 1842, 1843, na 1844. Ini ndaiva mushoko iri, uye kubva ipapo ndagara ndakamira pamberi penyika, ndakatendeka kuchiedza icho Mwari akatipa. Hatina chinangwa chokubvisa tsoka dzedu pachikuva patakadzimiswa padziri apo zuva nezuva taitsvaka Ishe nomunyengerero wakasimba, tichitsvaka chiedza. Munofunga here kuti ndingasiya chiedza icho Mwari akandipa? Chinofanira kuva seDombo reNguva Dzose. Chave chichinditungamirira kubva panguva yachakapiwa.” Review and Herald, April 14, 1903.

Ujumbe wa malaika wa kwanza na historia ambayo ujumbe huo uliwasilishwa ndani yake vinafanana na kuieleza historia yetu ya sasa—kwa tahadhari fulani za kinabii. Historia hizo zote mbili pia zinawakilishwa na herufi tatu zilizotumiwa na Mtaalamu wa lugha wa Kiungu kuunda neno “ukweli.” Nalo neno “ukweli” linawakilisha injili ya milele.

Matey y’Aba-Milleri ku ntandaro y’UbwAdiventiste agereranya marayika wa mbere, kandi amateka yo ku iherezo ry’UbwAdiventiste agereranywa na marayika wa gatatu ni amateka abangikanye, ariko arimo itandukaniro runaka.

Ngirozi ya kwanza inatangaza kufunguliwa kwa hukumu, na ngirozi ya tatu inatangaza kufungwa kwa hukumu. Muundo wa kinabii ambao juu yake historia ya Uadventista ilijifunua ni mmoja na uleule, katika historia yake ya mwanzo na katika historia yake ya mwisho. Kila upande wa mwisho unaweza kuonyeshwa kufuata hatua tatu za wale malaika watatu wanapowasili katika historia. Nao wale malaika watatu pia ni zile herufi tatu. Kwa hiyo, mfuatano wa kinabii wa matukio katika pande zote mbili za Uadventista unategemea hatua tatu za wale malaika watatu, ambazo ni alama za njia ambazo pia zinawakilishwa na zile herufi tatu za Kiebrania zinazounda neno “kweli.”

Альфа — начало адвентизма, Омега — конец адвентизма, а буква посередине, будучи тринадцатой буквой, тем самым указывает на отступление адвентизма от его начала и до самого конца.

Siyafundiswa mayelana nokuthi indlela kaNkulunkulu ikuphi:

Indlela yakho, O Nkulunkulu, isendaweni engcwele; nguwuphi unkulunkulu omkhulu njengonkulunkulu wethu na? AmaHubo 77:13.

Muhepo twawana leswaku ndlela ya Xikwembu i magoza manharhu lawa fanaka ni marungula ya tintsumi tinharhu. Exivandleni, ku chava Xikwembu ku yisa munhu eku nyikeleni ka gandzelo ni le ku amukeleni ka ku lulamisiwa. Endhawini yo Kwetsima, ku kwetsimisiwa ku fanekiseriwa hi vutomi bya xikhongelo lebyi fanekiseriwaka hi alitari ya murhi wa nkoka, vutomi bya dyondzo lebyi fanekiseriwaka hi tafula ra swinkwa swa nkombiso, ni vutomi bya ntirho lebyi fanekiseriwaka hi swikhomela-swivoni. Endhawu yo Kwetsima ngopfu yi fanekisela vuavanyisi. Loko hi ri ni ku chava Xikwembu hilaha ku fanekiseriwaka hakona erunguleni ra ntsumi yo sungula, hi lava ku lulamisiwa ehansi ka xihambano, exivandleni. Loko hi lulamisiwile (hi endlwile lava lulameke) hi famba eku vuntshwa bya vutomi lebyi kwetsimisiweke (ku kula eku kwetsimeni) hilaha ku fanekiseriwaka hakona hi Ndhawu yo Kwetsima. Ndhawu yo Kwetsima yi fanekisela ntirho wa Mukriste hilaha wu endlaka hakona hi vaMillerite enkarhini wa rungula ra ntsumi ya vumbirhi leri heleketiweke hi Ndzandza wa le Xikarhi ka Vusiku. Loko hi lulamisiwile ni ku kwetsimisiwa, hi lunghisekerile vuavanyisi lebyi fanekiseriwaka hi Ndhawu yo Kwetsima ngopfu. Magoza manharhu ya muhepo, lama fanekiselaka, exikarhi ka swin'wana, marito manharhu ya tidyondzo ta vukhongeri—ku lulamisiwa, ku kwetsimisiwa, ni ku kwetsimisiwa eku kwetsimeni—naswona ma tlhela ma fanekisela marungula ya tintsumi tinharhu, naswona kunene ma tlhela ma fanekisela rungula ra ntsumi yo sungula, naswona kunene ma tlhela ma fanekisela maletere manharhu lama tirhisiwaka ku vumba rito leri nge “nchumu wa ntiyiso.”

Ka bakgotleng ya sehalalelo, re fitlhela dikgato tsotlhe tse tharo gape. Kgato ya ntlha ya go tsena mo sehalalalong e tshwanetse go supa kgato ya bofelo ya sehalalelo, fela jaaka moengele wa ntlha a tsamaisana le moengele wa boraro. Kgato ya ntlha mo bakgotleng ke go bolawa ga setlhabelo, mo go emelang tshiamiso. Kgato ya bobedi ke segopo sa tlhapiso, kwa mafura (boleo) a ntshiwang gone mme setlhabelo se itshekisiwa pele ga dikgato tsa bofelo. Metsi a segopo sa tlhapiso ke letshwao la kgato ya bobedi. Kgato ya boraro ke setlhabelo sa sebeso ka bosone, se se neng se tshwantsha Keresete mo sefapanong, kwa katlholo e neng ya diragadiwa gone. Dikgato tse tharo tse di tshwanang di mo kगतong ya ntlha ya sehalalelo, fela jaaka dikgato tse tharo tse di tshwanang di le mo molaetseng wa moengele wa ntlha. Molao-motheo wa alefa le omega o mo teng ga sehalalelo, fela jaaka o le mo melaetseng ya baengele ba bararo, fela jaaka o le mo ditlhakeng tse di bopang lefoko “boammaaruri.”

Unabii wa miaka 2300 una muundo uleule kabisa. Unabii huo ulianza kwa amri tatu, na ukafikia mwisho wake katika kuwasili kwa ujumbe wa malaika wa tatu tarehe 22 Oktoba, 1844. Unabii huo unaweka wazi mistari mitano ya kinabii, na historia iliyo mwanzoni mwa unabii wa miaka 2300 inawakilisha historia ya mwisho ya kila mmoja wa unabii huo mitano. Mwanzo na mwisho wa unabii kamili wa miaka 2300 una amri tatu, na unamalizika kwa jumbe tatu.

Kutanga kwechiporofita muna 457 BC kwakaitika munguva dzokutambudzika, uye kwakapa vaJudha mukana wokudzoka nokuvakazve temberi neguta. Zvinoenderana nechirevo ichocho, makore 49 gare gare, mushure mebasa rakatangwa muna 457 BC, rakapedzwa munguva dzokutambudzika. Kutanga kwamakore 49 kunoratidzira kuguma kwamakore 49.

457 BC inoratidza kutanga kwechiporofita chinoratidza kuzodzwa kwaKristu parubhabhatidzo rwake. Kuzodzwa kwake kwakaraidza kutanga kwebasa rake rokuunganidza vanhu pamwe chete

kuti vave vagari veJerusarema Idzva, kwete reJerusarema Rekare, sezvakangoitawo Israeri yekare payakaunganidzwa kuti ivakezve Jerusarema chaiyo muna 457 BC.

457 BC යනු කැරිස්තුස් වහන්සේ කුරුසියේ ඇණ ගසනු ලබන කාලය හඳුන්වා දෙන අනාවැකියේ ආරම්භය ද සලකුණු කරයි. සහෝදරී වයිට් කුරුසියේ ඉතිහාසය 1844 ඔක්තෝබර් 22 වන දින වූ මහත් බලාපොරොත්තුහිම සමඟ සමපාත කරයි; එමනේම ඇය රතු මුහුද හරහා ගමන් කළ ඉතිහාසයද එම මහත් බලාපොරොත්තුහිම සමඟ සමපාත කරයි. 457 BC දී, රතු මුහුද අසල හබේරවේවුරුන්ට ඇති වූ බලාපොරොත්තුහිම, ඇඩ්වනේට්ස්වුරුන්ගේ මහත් බලාපොරොත්තුහිම, කුරුසියේදී ගෝලයන්ට ඇති වූ බලාපොරොත්තුහිම, සහ 457 BC දී එස්ට්ට්ට් ඇති වූ බලාපොරොත්තුහිමට සංකේතවත් වූ බලාපොරොත්තුහිමක් තිබුණි.

“Ezra akanga achitarisira kuti vazhinji vaizodzokera kuJerusarema, asi uwandu hwevakapindura kukokwa uhwu hwakanga huri hushoma zvinoodza mwoyo. Vazhinji vakanga vawana dzimba nyenika vakanga vasina chido chokuzvipira zvinhu izvi. Vaida kugadzikana nenyaradzo, uye vakanga vachigutsikana kwazvo nokusara kwavakanga vari. Muenzaniso wavo wakava chipingamupinyi kune vamwe avo, dai zvisina kudaro, vangadai vakasarudza kubatanidza mugove wavo navaya vakanga vachifambira mberi nokutenda.” Prophets and Kings, 612.

457 BC zvakare inoratidza kutanga kwechiporofita chinoratidza nguva iyo Israeri yekare yaizorambwa naMwari, uye evhangeri yaizoendeswa kuvaHedheni, zvichiratidza kupera kwenguva yakasarudzika yekunzwirwa nyasha yemakore 490 yakanga yakanyanyisa kupihwa Israeri yekare. Naizvozvo, 457 BC inoratidza kutanga kwenguva yavo yekunzwirwa nyasha, uye 34 AD inoratidza kupera kwenguva yavo yekunzwirwa nyasha, zvichifananidzira kuti nguva yekunzwirwa nyasha yeAdventism yakatanga muna 1844 uye inopera pamutemo weSvondo.

Kune humwe uporofita hushoma hwenguva hwemukati huri muuporofita hwemakore 2300, asi hwose hunotakura mucherechedzo waArufa naOmega. Kutanga kwahwo kunoratidza kuguma kwahwo.

Zvinokosha kucherechedza kuti Israeri yekare yakaitwa vachengeti vemurairo waMwari uye kuti Israeri yemazuva ano yakaitwa kwete chete vachengeti vemurairo Wake, asiwo vachengeti vezviporofita Zvake. Apo Ishe vakapinda musungano neIsraeri yekare, vakavaita vachengeti veMirayiro Gumi sezvayakanga yakanyorwa pamahwendefa maviri ematombo. Apo vakapinda musungano neIsraeri yemazuva ano munhorondo yeMillerite, vakavaita vachengeti veshoko Ravo rechiporofita sezvarinimirirwa pamahwendefa maviri aHabhakuki anomirirwa nemachati epiyona e1843 na1850. Kutanga kweIsraeri yekare kunoratidza kutanga kweIsraeri yemazuva ano.

“Ambuye adayitanira anthu Ake, Aisrayeli, ndi kuwasianitsa ndi dziko lapansi, kuti awapereke kwa iwo chisungiko chopatulika. Anawapanga kukhala osungiramo chilamulo Chake; ndipo anafuna kuti kudzera mwa iwo asunge pakati pa anthu chidziwitso cha Iye mwini. Kudzera mwa iwo kuunika kwa kumwamba kunayenera kuwunikira malo amdima a dziko lapansi, ndipo mawu anayenera kumveka akupempha anthu onse kutembenuka kuchoka

ku kupembedza mafano kwawo, kuti atumikire Mulungu wamoyo ndi woona.

“ටකෝ දූතකමට හබේරවේවරුන් වීශ්වාසවන්තව සිටියා නම, ඔව්හු ලෝකයේ බලවත් ජනතාවක් විය හැකිව තිබුණි. දවේයන්වහන්සේ ඔවුන්ගේ ආරක්ෂාව වන්නේ ය; එසේම උන්වහන්සේ ඔවුන් සියලු අනකුන් ජාතීන්ට වඩා උසස් කරනු ඇත. උන්වහන්සේගේ බලය සහ සන්යය ඔවුන් මගින් ඒරකාශ වන්නේ ය; සහ උන්වහන්සේගේ ඒරඥාවන්තන් පවිත්රන් ආණ්ඩුකරණය යටතේ, සියලුම උපවාදී පූජා කිරීමවලට වඩා උන්වහන්සේගේ පාලනයේ උත්කර්ෂය දක්වන උදාහරණයක් ලෙස ඔව්හු ඉදිරියෙහි සිටිනු ඇත. නමුත් ඔව්හු දවේයන්වහන්සේ සමඟ කළ ගිවිසුම රක්ෂා නොකළෝය. ඔව්හු අනකුන් ජාතීන්ගේ උපවාදී ආචාර අනුගමනය කළෝය; එසේම, තම මැවුම්කරුවාගේ නාමය පොළොවෙහි ඒරභංජාවක් කරනවා වනුවට, ඔව්හු එය අවමානයට පත් කළෝය.”

“Asi chinangwa chaMwari chinofanira kuzadzikiswa. Kuziva kuda Kwake kunofanira kuparidzirwa kunyika yose. Mwari akaunza ruoko rwekudzvinyirira pamusoro pevanhu Vake, akavaparadzira vari nhapwa pakati pendudzi dzamarudzi. Mukutambudzika vazhinji vavo vakapfidza kudarika kwavo, vakatsvaka Ishe. Naizvozvo, vapararira munyika dzavahedheni, vakaparadzira kuziva kwaMwari wechokwadi.”

“Mu zuva rino, Mwari vakadana kereke Yavo, sezvavakadana Israeri yekare, kuti imire sechiedza panyika. Nedombo guru rinotsemura rechokwadi,—mashoko engirozi yokutanga, yechipiri, neyechitatu,—vakaparadzanisa vanhu kubva kumakereke uye kubva kunyika, kuti vavaunze mukuswera kutsvene pedyo naVo. Vakavaita vachengeti vomutemo Wavo, uye vakavapa chokwadi chikuru chouprofita chenguva ino. Sezvakangoita zvirevo zvitsvene zvakapiwa Israeri yekare, izvi idura dzvene rinofanira kuziviswa kunyika.”

“Chiporofita chinozivisa kuti mutumwa wokutanga aizozivisa shoko rake ku ‘rudzi rumwe norumwe, nehama, norurimi, navanhu.’ Yambiro yomutumwa wechitatu, iyo inoumba chikamu chemashoko mamwe chete aya matatu, uye iri shoko renguva ino, haizovi duku pakupararira kwayo. Mureza wakanyorwa kuti, ‘Mirairo yaMwari nokutenda kwaJesu,’ unofanira kusimudzwa kumusoro. Simba reshoko rokutanga nerokupiri rinofanira kuwedzerwa mushoko rechitatu. Muchiporofita rinoratidzwa richiparidzwa nenzwi guru nomutumwa anobhururuka pakati pedenga, uye richakwevera kutariswa kwenyika yose.

“Kutyisidzira kunotyisa zvikuru kwakambotaurwa kuvanhu vanofa kunowanikwa mushoko remutumwa wechitatu. Zvirokwasvo icho chinofanira kuva chivi chinotyisa chinodzikisa hasha dzaMwari dzisina kusanganiswa netsitsi. Asi vanhu havana kusiyiwa murima pamusoro penyaya iyi inokosha; yambiro pamusoro pokunamata chikara nomufananidzo wacho inofanira kupiwa kunyika kutongwa kwaMwari kusati kwauya, kuti vose vazive chikonzero nei kutongwa ikoko kuchiyua, uye vave nomukana wokupukunyuka.” Signs of the Times, January 25, 1910.

Ukukhiqizwa kwamatafula amabili njengokugcwaliseka kwesahluko sesibili sikaHabakuki kwakuwukugcwaliseka kweziprofetho eziningana.

Ndzi ta yima eku rindzeni ka mina, ndzi ti veka ehenhla ka xihondzo, kutani ndzi ta langutisisa ku vona leswi a nga ta swi vulavula eka mina, ni leswi ndzi nga ta swi hlamula loko ndzi tshinyiwa. Kutani Yehovha a ndzi hlamula, a ku: Tsala xivono, u xi endla xi va erivaleni emapatweni, leswaku loyi a xi hlayaka a ta tsutsuma. Hikuva xivono xa ha ri xa nkarhi lowu vekiweke; kambe emakumu xi ta vulavula, naswona a xi nga hembu: hambiloko xi hlwela, xi rindzele; hikuva xi ta fika hakunene, a xi nga hlweli.

Tilangeni, moya wakwe lowutiphakamisako awulungile kuye; kodvwa lolungile uyakuphila ngekukholwa kwakhe. Habakuki 2:1-4.

Kuumbwa kwa chati ya waanzilishi ya 1843 na chati ya waanzilishi ya 1850 kulikuwa utimizo wa unabii. Utafiti wa Majedwali ya Habakuki unatoa ushahidi wa kutosha kuhusu jambo hili. Hata hivyo, kifungu kilicho katika Habakuki kinatoa mchango muhimu katika hoja hii ya mjadala wetu.

“Ndzi vonile leswaku chati ya 1843 yi kongomisiwile hi voko ra Hosi, naswona a yi fanelanga ku cinciuwa; leswaku tinhlayo a ti ri hilaha Yena a a lava hakona; leswaku voko ra Yena a ri ri ehenhla ka swona naswona a ri fihla xihoxo eka yin’wana ya tinhlayo, leswaku ku nga vi na loyi a nga xi vonaka, ku kondza voko ra Yena ri susiwa.” Early Writings, 74, 75.

Pemuva pa1843 Ishe akarayira kuti paitwe imwe chati, asi kuti chati yokutanga (1843) isashandurwa, kunze kwokunge kwaitwa nokufemerwa.

“Ndzi vone leswaku ntiyiso wu fanele ku endliwa wu va erivaleni ehenhla ka matafula, leswaku misava ni ku tala ka yona i swa Hosi, naswona tindlela leti lavekaka a ti fanelanga ku tsoniwa leswaku swi endliwa swi va erivaleni. Ndzi vone leswaku chati ya khale yi kongomisiwile hi Hosi, naswona a ku na ni xivumbeko xin’we xa yona lexi a xi faneleke ku hundzuriwa handle ka hi ku huhuteriwa. Ndzi vone leswaku swivumbeko swa chati a swi ri hilaha Xikwembu a xi swi rhandza ha kona, naswona voko ra Yena a ri ri ehenhla ka yona naswona a ri fihla xihoxo eka swin’wana swa swivumbeko, leswaku ku nga vi na loyi a xi vonaka ku fikela loko voko ra Yena ri susiwa.” Spalding and Magan, 2.

Paakagara na Hama Nichols (avo vakagadzira chati ya1850), panguva yavakanga vachigadzira chati iyoyo, Sista White vakati vakaona chati ya1850 muBhaibheri.

“Ndzi vone leswaku Xikwembu a xi ri eku kandziyisweni ka chati hi Makwerhu Nichols. Ndzi vone leswaku a ku ri ni vuprofeta bya chati leyi eBibeleni, naswona loko chati leyi yi endleriwe vanhu va Xikwembu, loko yi ringanele un’we yi ringanele ni un’wana, naswona loko un’we a a lava chati leyintshwa leyi pendiweke hi xikalo lexikulu, hinkwavo va yi lava hi mpimo wolowo.” Manuscript Releases, volume 13, 359.

ஹபக்குக்கிற்கு “தரிசனத்தை எழுதிவதை; அதை பலகைகளின்மலே தளெளிவாகக் கூறி” என்று கட்டளையிடப்பட்டது. ஹபக்குக்கின் அந்த இரண்ட, பலகைகள், தவேன் ஆத்வென்டிசத்தோட, உடன்படிக்கை செய்தபோது, தம்மடயை தீர்க்கதரிசனங்களின் பொக்கிஷக்காப்பாளர்களாக அவர்களே ஆக்கினதற்கான அடயைாளமாக இரந்தன; இதவே அவர் பண்டயை இஸ்ரவலேலோட, உடன்படிக்கை செய்த, நியாயப்பிரமாணத்தின் இரண்ட,

பலகைகளையும், அந்த நியாயப்பிரமாணத்தின் பொக்கிஷக்காப்பாளர்களாக இரப்பதற்கான பொறுப்பையும் அவர்களுக்கு அளித்தபோதும் இரந்தத. ஆனால், தரிசனத்தைத் தள்ளிவாக்க வண்டிய அந்த பலகைகளோட தடொடர்புடைய ஆராதகர்களில் இர வகப்புகளை ஹபக்குக் சட்டிக்காட்டகிறார். ஓர வகப்பு, “தன் ஆத்தமா மடேபிமயைடநந்திரக்கிற”தம் “சமெமயையில்லாத”தமாகியோர்; மற்றொர வகப்பு, “நீதிமான்” என்ற அடயைாளப்படித்தப்புகிறவர்களாகிய அவர்கள், “தன் விசுவாசத்தினால் வாழ்வான்” என்பவர்களாக இரக்கிறார்கள்.

Muktadha wa Habakuki unatambulisha kwamba wale waliohesabiwa haki wanaishi kwa imani inayojengwa juu ya Neno la kinabii, kama linavyowakilishwa na zile mbao mbili; na kwa hiyo wale ambao hawajahesabiwa haki wamezikataa mwanzo za Uadventista. Hoja ninayotaka kuwasilisha inategemea kifungu tulichokizingatia wakati fulani uliopita. Kinasema:

“Asi nyaya dzakadai senzvimbo tsvene, dzakabatana nemazuva 2300, mirayiro yaMwari uye kutenda kwaJesu, dzakanyatsokodzera kutsanangura kufamba kweAdvent kwakapfuura uye kuratidza kuti nzvimbo yedu yazvino chii, kusimbisa kutenda kwevanokahadzika, uye kupa chokwadi cheramangwana rinobwinya. Izvi, ndakagara ndichiona kazhinji, ndizvo zvaiva nyaya huru dzaifanira kugara dzichitsanangurwa navatumwa.” Early Writings, 63.

Tangochereongorora chokwadi zvina izvi zvole: nzvimbo tsvene, mazuva ane zviuru zviviri nemazana matatu, mirayiro yaMwari, nokutenda kwaJesu. Takaisa chokwadi zvina izvi zvole mukati mechimiro chechokwadi icho “chakaverengerwa zvakakwana kuti chitsanangure kufamba kwekutanga kweAdvent uye chiratidze kuti nzvimbo yedu yazvino chii.” Chimiro ichocho “murau wokutanga kutaurwa,” ndicho chisimbiso cheArfa naOmega, uye ndicho chimiro chechokwadi, nokuti shoko rokuti “chokwadi” rine chisimbiso chimwe chetecho sezvinoita chokwadi zvina zvole zvinozivikanwa se“chokwadi chiripo zvino,” icho chakagadzirirwa kutsanangura kutanga kweAdventism.

Kana pasina chimwewo, izvi zvinoreva kuti shoko rakashandurwa richinzi “chokwadi” ratiri kufungisisa ndiro hwaro hweevhangeri isingaperi, uye ndiro hwaro hweshoko reyambiro rokupedzisira, uye ndiro hwaro hweshoko remutumwa wechitatu, uye chikamu chikuru cheZvakazarurwa zvaJesu Kristu.

Ujumbe wa mwisho wa onyo, unaowakilishwa kama Ufunuo wa Yesu Kristo katika aya tatu za kwanza za Ufunuo sura ya kwanza, unashuhudiwa mara ya pili mwishoni mwa Ufunuo. Mwisho wa Ufunuo hushuhudia aya za kwanza za Agano la Kale na pia aya za mwisho za Agano la Kale. Kwa marejeo hayo manne inaweza kufahamika, kwa kutumia kanuni ya kimungu ya kuweka mstari wa unabii juu ya mstari wa unabii, kwamba ujumbe wa mwisho wa onyo unahusu uhusiano wa Muumba na viumbe Wake. Unahusu uwezo Wake wa uumbaji. Unahusu jinsi uwezo Wake wa uumbaji unavyowasilishwa kwa kanisa Lake. Unahusu sifa ya Uungu inayoutambulisha mwisho pamoja na mwanzo. Ni ujumbe unaowasili kabla tu ya kufungwa kwa muda wa rehema na zaidi. Unapozingatiwa kwa pamoja, unahusu uwezo wa Mungu wa uumbaji! Na kutajwa kwa kwanza

kwa uwezo Wake wa uumbaji ni mwanzoni mwa Mwanzo 1, kuanzia aya ya kwanza hadi sura ya pili aya ya tatu.

Pakutanga Mwari akasika denga nyenika. Nyika yakanga isina chimiro, uye isina chinhu; rima rakanga riri pamusoro pechiso chemvura yakadzika. Mweya waMwari wakafamba pamusoro pechiso chemvura.

Mulungu adati, “Kuwale kuvapo,” ndipo kuwale kwakavapo. Mulungu akaona kuwale kuti nkwaŵemi; ndipo Mulungu akapatula kuwale ku mdima. Mulungu akachema kuwale kuti Msana, ndipo mdima akawuchema kuti Usi. Ndipo kukaba mise, kukaca m’mawa, ili likaŵa dazi lakwamba.

Zvino Mwari akati, Ngakuve nedenga pakati pemvura, riparadzanise mvura nemvura. Mwari akaita denga, akaparadzanisa mvura yakanga iri pasi pedenga nemvura yakanga iri pamusoro pedenga; zvikaitika saizvozvo. Mwari akatumidza denga kuti Denga. Madekwana nemangwanani zvakava zuva rechipiri.

Vukati Xikwembu byi ku: “A mati lama nga ehansi ka matilo a ma hlengeletanisiwe endhawini yin’we, leswaku ku humelela misava yo oma.” Kutani swi va tano. Xikwembu xi thye misava yo oma vito ra Misava; naswona ku hlengeletana ka mati xi ku thye mavito ya Mawatle. Xikwembu xi vona leswaku swi swinene. Kutani Xikwembu xi ku: “A misava yi humesa byanyi, swimilana leswi endlaka mbewu, ni mirhi ya mihandzu leyi endlaka mihandzu hi mixaka ya yona, leyi mbewu ya yona yi nga endzeni ka yona, emisaveni.” Kutani swi va tano. Misava yi humesa byanyi, ni swimilana leswi endlaka mbewu hi mixaka ya swona, ni mirhi leyi endlaka mihandzu, leyi mbewu ya yona yi nga endzeni ka yona, hi mixaka ya yona. Xikwembu xi vona leswaku swi swinene. Kutani ku va nimadyambu, ku va nimixo: siku ra vunharhu.

Mwari akati, Ngakuve nezviedza mudenga rokumatenga kuti zvipatsanure masikati nousiku; uye ngazvive zviratidzo, nenguva dzakatarwa, namazuva, namakore; uye ngazvive zviedza mudenga rokumatenga kuti zvivhenekere panyika; zvikaitika saizvozvo. Mwari akaita zviedza zviriviri zvikuru; chiedza chikuru kuti chitonge masikati, nechiedza chiduku kuti chitonge usiku; akaitawo nyeredziwo. Mwari akazviisa mudenga rokumatenga kuti zvivhenekere panyika, uye kuti zvitonge masikati nousiku, nokupatsanura chiedza nerima; Mwari akaona kuti zvakanga zvakana. Kukava manheru, kukava mangwanani, zuva rechina.

Uye Mwari akati, Mvura ngaibereke zvizhinji zvipenyu zvinofamba zvine upenyu, neshiri dzinobhururuka pamusoro penyika mudenga rakazaruka rokumatenga. Uye Mwari akasika zvikara zvikuru zvomugungwa, nechisikwa chipenyu chiri chose chinofamba, chakaberekwa nemvura zvizhinji, maererano norudzi rwacho, neshiri dzose dzinamapapiro, maererano norudzi rwadzo; uye Mwari akaona kuti zvakanga zvakana. Uye Mwari akazviropafadza, achiti, Berekai, muwande, muzadze mvura dzomumakungwa, neshiri ngadziwande panyika. Uye kwakava madekwana, kwakava mangwanani, zuva rechishanu.

Mwari akati, Nyika ngaibudise zvisikwa zvipenyu maererano nemarudzi azvo, zvipfuwo, nezvinokambaira, nezvikara zvenyika maererano nemarudzi azvo; zvikaitika saizvozvo. Mwari akasika zvikara zvenyika maererano nemarudzi azvo, nezvipfuwo maererano nemarudzi azvo,

nezvose zvinokambaira panyika maererano nemarudzi azvo; Mwari akaona kuti zvakanga zvakana. Mwari akati, Ngatiitei munhu nomufananidzo wedu, akafanana nesu; ngaatonge hove dzegungwa, neshiri dzedenga, nezvipfuwo, nenyika yose, nezvinhu zvose zvinokambaira panyika. Naizvozvo Mwari akasika munhu nomufananidzo wake amene; akamusika nomufananidzo waMwari; akavasika vari murume nomukadzi. Mwari akavaropafadza, Mwari akati kwavari, Berekai, muwande, muzadze nyika, muikunde; mutonge hove dzegungwa, neshiri dzedenga, nezvinhu zvose zvipenyu zvinofamba pamusoro penyika. Mwari akati, Tarirai, ndakupai miriwo yose inobereka mbeu, iri pamusoro pechiso chenyika yose, nemiti yose, umo mune chibereko chomuti chinobereka mbeu; izvi zvichava zvokudya zvenyu. Asi kuchikara chose chenyika, nokushiri dzose dzedenga, nokuzvinhu zvose zvinokambaira panyika, mazviri mune upenyu, ndapa miriwo yose mitema kuti ive zvokudya; zvikaiteka saizvozvo. Mwari akaona zvinhu zvose zvaakanga aita, uye tarirai, zvakanga zvakana kwazvo. Madekwana akavapo, namangwanani akavapo, ndiro zuva rechitanhatu. Naizvozvo matenga nenyika zvakapedzwa, pamwechete nehondo yazvo yose. Pazuva rechinomwe Mwari akapedza basa rake raakanga aita; akazorora nezuva rechinomwe pabasa rake rose raakanga aita. Mwari akaropafadza zuva rechinomwe, akariita dzvene; nokuti nezuva iroro akazorora pabasa rake rose raakanga asika nokuita. Genesisi 1:1–2:3.

Livesi letendlulile zimelela bufakazi bonkhe bendalo, tigcizelela kutsi livi laNkulunkulu linemandla ekudala.

Nyika yose ngaitye Jehovha; vagari vose venyika ngavadedere pamberi pake. Nokuti iye akataura, zvikaiteka; akaraira, zvikaiteka zvakasimba. Mapisarema 33:8, 9.

Amangwe agaŵa ghakusonkheska agho ghakalenga charu ndigho Khristu wakugwiliskira ntchito pakusandura ŵanthu.

“Enekgi yamasakusika eyetire ensi zonna okubeerawo eri mu kigambo kya Katonda. Ekigambo kino kiwa amaanyi; kizaala obulamu. Buli kiragiyo kye kisuubizo; bwe kikkirizibwa okwagala, ne kikkirizibwa okuyingira mu mwoyo, kireeta wamu nakyo obulamu bw’Oyo Atalina kkomo. Kikyusa obutonde era kiddamu okutonda obulamu mu kifaananyi kya Katonda.

“Maisha yanayotolewa hivyo hudumishwa vivyo hivyo. ‘Mwanadamu ataishi kwa kila neno litokalo katika kinywa cha Mungu’ (Mathayo 4:4).” Education, 126.

Kuyamburwa kwa Yesu Kristo kunotsinhira nzira inoburitswa nayo Shoko raMwari kuvanhu. Rinobva kuna Baba, richienda kuMwanakomana, kumutumwa, kumuporofita anorinyora pasi uye achiritumira kumachechi. Maitiro ekutaurirana akaiswa pachena pakutanga nekuguma kwebhuku raZvakazarurwa anoratidzwawo nemanera aJakobho ane vatumwa vachikwira nokuburuka pamanera. Anoratidzwawo nemipombi miviri yendarama yaZekariya inounza mafuta munzvimbo tsvene. Maitiro ekutaurirana pakati paMwari nomunhu inyaya yeuporofita hweBhaibheri, uye shoko rinotumirwa rine simba rokusika rakaita denga nenyika. Mumaitiro ekutaurirana ari muchitsauko chokutanga chaZvakazarurwa, zvinofanira kunzwiswa kuti shoko rinopiwa kumachechi rine simba rokushandura muRaodhikia richimuisa muFiraderifia.

Pisarema 119 i-acrostic yetsamba remavara earufabheti, kureva kuti mabhii okutanga echikamu chimwe nechimwe chemavhesi masere anotanga nebhii rimwe chete. Muarufabheti yechiHebheru mune mabhii makumi maviri namaviri, saka kune zvikamu makumi maviri namaviri zvine mavhesi masere. Chikamu chimwe nechimwe chinotanga nebhii rearufabheti maererano nokutevedzana kwearufabheti, uye ipapo rimwe nerimwe remavhesi masere rakagoverwa kubhii iroro rinotanga nebhii iroro. Kune mavhesi masere pabhii rimwe nerimwe; naizvozvo mavhesi masere akawandwa nemabhii makumi maviri namaviri echiHebheru anoita mitsara zana namakumi manomwe nenhanhatu. Pisarema iri rinosimbisa kuteerera kuna Mwari, Mwari anova Mwari wehurongwa (ndokusaka paine chimiro cheacrostic), kwete wenyonganyonga.

Imwe nheyo huru inoonekwa muMapisarema 119 ichokwadi chakadzama chokuti Shoko raMwari rinokwanira pazvose. MuPisarema rose mune mazwi masere akasiyana anoreva Shoko raMwari: murayiro, zvipupuriro, zvirevo, mitemo, mirairo, kutonga, shoko, nezvisungo. Munenge mundima imwe neimwe, Shoko raMwari rinotaurwa. Mapisarema 119 anosimbisa kwete chete hunhu hweMagwaro, asiwo anosimbisa kuti Shoko raMwari rinoratidza hunhu chaihwo hwaMwari pachake. Cherechedzai zvimiro izvi zvaMwari zvinoratidzwa muMapisarema 119:

1. Kutonga kwakarurama (ndima 7, 62, 75, 106, 123, 138, 144, 160, 164, 172)
2. Kuvimbika (ndima 42)
3. Kuvimbika kuchokwadi (ndima 43, 142, 151, 160)
4. Kuvimbika (ndima 86)
5. Kusasanduka (ndima 89)
6. Umilele (mistari 90, 152)
7. Chiedza (ndima 105)
8. Kuchena (ndima 140)

Sungano iyi inotanga nezvikomborero zviviri. “Vakaropafadzwa” ndevaya vane nzira dzisina chadzinoshoreka nadzo, vanorarama maererano nomurayiro waMwari, vanochengeta zvipupuriro zvake uye vanomutsvaka nomwoyo wavo wose. Izvi ndizvo zvidzidzo zvatinodzidziswa neSungano huru iyi. Shoko raMwari rakakwana kuti ritipe uchenjeri, ritidzidzise kururama, uye ritigadzirire basa rose rakanaka (2 Timoti 3:15–17).

Uye zvazvo, Mapisarema 119 chikamu chenyaya ichiri kusati yagadziriswa zvakajeka munyika yezvechitendero. Inobata nezvekuti ndeipi ndima iri pakati peBhaibheri uye kuti ndechipi chitsauko chiri pakati peBhaibheri. Kana ukatsvaga paindaneti, uchawana nharo dzakasiyana-siyana dzakatarisana nekuti uri kushandisa Bhaibheri ripi, nezvimwe zvakadaro. Dambudziko riripo pachinzvimbo chose chiri munharo iyi nderekuti tsananguro yepakati peBhaibheri, kungava kwendima kana kwechitsauko, inofanira kusarudzwa neMunyorori weBhaibheri, kwete nomudzidzi kana mutsoropodzi weBhaibheri ari munhu.

Bhaibheri rinodzidzisa kuti zvinhu zvose zvine mavambo nemagumo. Chinhu chose chine nguva yacho.

Ku zvinhu zvose kuna nguva yazvo, nenguva yechinangwa chiri chose pasi pedenga: nguva yokuberekwa, nenguva yokufa; nguva yokusima, nenguva yokudzura chakasimwa. Muparidzi 3:1, 2.

Pane nguva yokuberekwa, uye pane nguva yokufa, asiwo kune upenyu hunoitika pakati pokutanga nokuguma kwopenyu hwedu. Kuberekwa inguva pfupi, sezvakangoitawo rufu. Upenyu ndihwo huri pakati, uye kazhinji hune nhorondo yakawanda kwazvo yakabatana nahwo kupfuura nguva yokuberekwa kwedu nenguva yokufa kwedu.

Okuphakathi emthethweni othi “ukukhankanywa kokuqala” ngokuvamile kunobufakazi obuningi kakhulu kunokuqala nokugcina. Ukufuna ivesi elilodwa noma isahluko esisodwa eBhayibhelini bese kusichaza njengokuphakathi kuwukunganaki ubufakazi beBhayibheli, nakuba ukuqala nokuphela ngokuyisisekelo kuyizikhathi ezithile; okuphakathi ngokuvamile kuyisikhathi esithile eseluliwe. Yebo, ukuqala, ukuphela, nokuphakathi kuyovumelana, nakuba kaningi uphawu lwendlela olufanayo ekugcineni luyoba ukuphambana nokuqala.

Yesu alimtambulisha Yohana Mbatizaji kuwa ndiye Eliya, na wote wawili wanaonyesha mlolongo uleule wa matukio ya kinabii; lakini Eliya aliteswa na mwanamke mwovu (Yezebeli) ambaye alitaka kumtia Eliya gerezani na kumwua, lakini hakufanikiwa kamwe. Yohana, ambaye alikuwa ishara ya Eliya, alitafutwa na mwanamke mwovu (Herodia) ili afungwe gerezani na auawe, naye alifanikiwa. Eliya na Yohana ni alama zinazoweza kutumika kwa kubadilishana, lakini wana baadhi ya sifa za kinabii ambazo ni sifa zinazopingana, ingawa bado zinaenda sambamba. Eliya hakufa; Yohana alikufa. Kuelewa kwamba alama za kinabii zinazolingana mara nyingi huwa ni zilizo kinyume huruhusu wale wanaotaka kuona kwamba katikati ya Biblia ni Zaburi 118.

Pobudu wana taṅgveṭīma piḷibanda mūladharmaya api mehi nirūpaṇaya karamin sitina ākarayen yomu kala vita, Baibilaye madhyabhāgayē ārambhaya vana bavat api dakimu, eya vana Psalm 117 ya; eya Baibilayē koṭama adhyāyaya vana atara, vākya dekaḍa pamaṇin samanvita y. Eyaṭa pasu adhyāya 118 pæmiṇe, eya Baibilayē madhyaya y; adhyāya 118ṭa pasu pæmiṇenne 119 vana adhyāyaya yi, eya Baibilayē dīgama adhyāyaya vana atara, Baibilayē madhyabhāgayē avasānaya dā lakunu karayi. Adbhuta bhāṣāvidyāgnayā ārambhaya koṭama adhyāyayin lakunu karayi; ita pasuva avasānaya dīgama adhyāyayin lakunu karayi. E adhyāya deka paraspara viruddha adhyāya deka ki. Ārambhaya biḷaya y; avasānaya nam sampūrṇayen mūka pakvū paḷamu peḷa vikasita vana sthānaya yi, ehi madhyaye pihitā æti siyalu sākṣi ekata bændī yati. Psalm 117 salakā balanna.

Aleluya, semua bangsa, pujilah TUHAN; semua suku bangsa, megahkanlah Dia. Sebab kasih setia-Nya besar atas kita, dan kebenaran TUHAN tetap untuk selama-lamanya. Aleluya. Mazmur 117:1, 2.

Izwi ratiri kufunga, rinoumbwa netsamba nhatu, rakashandurwa muchitsauko chechipiri richinzi “chokwadi,” uye rinomiririra kutanga kwepakati peBhaibheri, (pakati peBhaibheri iri Mapisarema 117–119). Kuguma kwepakati iko Mapisarema 119. Mapisarema 118 ndiwo pakati peiyo pakati. Mapisarema 118 akatsikirirwa pakati pechitsauko chipfupi kwazvo nechitsauko chakareba kwazvo muBhaibheri, uye icho chipfupi, chinova kutanga, chinoburitsa shoko rokuti “chokwadi,” rakasikwa netsamba nhatu dzinomiririra nhanho nhatu dzevhangeri risingaperi, uye ndidzo hwaro

hwekunzwisisa chokwadi. Hwaro ihwohwo huri nheyo inomiririra chimiro chaKristu saArufa naOmega.

Kuguma kwapakati, kuri chitsauko 119, nhetembo yeacrostic yemaarufabheti yakaiswa pakati peBhaibheri, ichisimbisa mutauro unoshamisa. Kanokwana kana muchitsauko 119 shoko rimwe chetero rinodudzirwa richinzi chokwadi.

Wala usisichukue kabisa kinywani mwangu neno la kweli; maana nimezitumainia hukumu zako. Mstari wa 43.

Ukulunga kwakho kungukulunga okuphakade, nomthetho wakho uliqiniso. Ivesi 142.

Wava pedyo, imi Jehovha; uye mirairo yenyu yose ichokwadi. Ndimu 151.

Izwi renyu nderezvokwadi kubva pakutanga; uye chimwe nechimwe chezvitongo zvenyu zvakarurama chinogara nokusingaperi. Ndimu 160.

Choonadi muvesi idzi mutemo wechiporofita cheBhaibheri unorondedzera kuguma kubva pakutanga, uye chokwadi chiri mumavesi acho ndechekuti Arufa naOmega vakaisa chisimbiso chavo pakati peBhaibheri, sezvavakaita pakutanga nepamagumo. Chisimbiso cheWokutanga neWokupedzisira ndicho “hwaro” hwekuburitsa shoko reyambiro rokupedzisira rengirozi yechitatu. Chikamu chokupedzisira chepakati chinosanganisira mavhesi mana anoshandisa shoko rakashandurwa richinzi “chokwadi,” kunyange zvazvo chirevo chechina chichingodudzirwa chete kuti “chechokwadi.” Chokupedzisira chezvokupedzisira zvemavhesi mana iwayo chinoratidza kuti “kubva pakutanga,” shoko racho “nderechokwadi.”

Pakutanga munyaya yokusika iri muna Genesisi chitsauko chokutanga nechokupiri, shoko rokuti “chokwadi,” kunyange risina kunyorwa zvakananga, rinomiririrwa mumashoko matatu okupedzisira enyaya yokusika; nokuti shoko rimwe nerimwe rinotanga netsamba dzinotevedzana, dzinomba shoko rokuti “chokwadi.” Pakutanga pakanga pane Shoko, uye zvinhu zvose zvakasikwa naro, uye uchapupu hwokusika huri muna Genesisi hunotanga namashoko okuti, “Pakutanga,” uye hunopera namashoko matatu anomiririra zvokwadi dzinobatana neunhu hwaKristu uhwo muna Isaya hunotsanangurwa seuchapupu hwokuti ndiye Mwari mumwe chete oga.

Pakati pa Baibulo (Masalimo 117–119) payamba mu chaputala 117 pofotozoa choonadi chakuti chiyambi chimayimira mapeto kudzera m’kugwiritsa ntchito kwake mawu akuti “choonadi.” Mawuwa amapangidwa ndi zilembo zitatu zimene zimaimira uthenga wabwino wamuyaya ndi mauthenga a angelo atatu, ndipo zimazindikiritsa kutha kwa nkhani ya chilengedwe. Mapeto a pakati pa Baibulo ndi kuperekedwa kwa alifabeti imene Wodziwa zinenero wodabwitsa uja anapanga kuti akhazikitse kumvetsetsa kwakuti zimene zikuvumbulutsidwa tsopano zokhudza khalidwe Lake zikugwirizana ndi tanthauzo la mawu akuti chivumbulutso, pakuti Chivumbulutso cha Yesu Khristu ndi uthenga wopangidwa kuti uonetse mbali ina ya khalidwe la Khristu imene kufikira tsopano siinazindikiridwe mokwanira, ngati inazindikiridwapo konse. Chivumbulutsochi chikugwirizana ndi mizere ya mbiri ya pangano, pakuti mbiri ya pangano imaphatikizamo umboni wa kuyesayesa kwa Mulungu kudziwulula Yekha kudzera m’maina pamene His-story Yake

inkafutukuka.

“මහත් වූ වීඝ්නවස්ථාවට මූලධර්මයන්, එනම් දවේයන්වහන්සේගේ ස්වභාවයේම මූලධර්මයන්, කන්ද මත කිරීස්තූස්වහන්සේ පැවසූ වචන තුළ අන්තර්ගත වී ඇත. ඒවා මත ගොඩනගන කවරකොටුවක වුවද, ඔහු ගොඩනගන්නේ යුගයන්හි පරිවෘත්තය වූ කිරීස්තූස්වහන්සේ මතය. වචනය පිළිගැනීමෙන් අපි කිරීස්තූස්වහන්සේ පිළිගනිමු. තවද මසෙයේ උන්වහන්සේගේ වචන පිළිගන්නේ පමණක් උන්වහන්සේ මත ගොඩනගමින් සිටිමු. ‘මක්නිසාද නබා ඇති පදනම වන යේසුස් කිරීස්තූස්වහන්සේ හැර වන කිසි පදනමක් කිසි මනුෂ්‍යයෙකුට නබා නොහැක.’ 1 කොරින්ති 3:11. ‘අපට ගැලවීම ලැබිය යුතු වන අහස යට මනුෂ්‍යයන් අතර දී ඇති වනෙන් කිසි නාමයක් නැත.’ කිරීයා 4:12. දවේයන්වහන්සේගේ ආරක්ෂායනය වන, උන්වහන්සේගේ චරිතයේද, උන්වහන්සේගේ වීඝ්නවස්ථාවේද, උන්වහන්සේගේ ආරෝමයේද, උන්වහන්සේගේ ජීවිතයේද ආරක්ෂාවීම වන වචනය වූ කිරීස්තූස්වහන්සේ, ස්ථිරව පවතින චරිතයක් අපට ගොඩනගා ගැනීම එකම පදනමය.” Mount of Blessings, 148.

Chokwadi, pane zvimwe zvakawanda zvikuru zvinoda kutaurwa pamusoro pechokwadi ichi, asi tichagumira pano.